

Toespraak Maaïke Ballieux op de nieuwjaarsreceptie GroenLinks Haarlemmermeer 17 januari 2015

Allereerst natuurlijk voor u allemaal alsnog de beste wensen voor 2015! Een jaar dat voor heel veel mensen in het teken staat van een ongekend grote maatschappelijke verandering.

Decentralisaties een feit

Zoals bekend, is er een aardverschuiving geweest op 1 januari. Veel taken die voorheen door de landelijke overheid werden uitgevoerd zijn nu de verantwoordelijkheid van de gemeente. Het gaat dan om taken op het gebied van zorg voor ouderen en mensen met een chronische ziekte of aandoening, de nieuwe WMO. En om vrijwel alle taken op het gebied van jeugdzorg, de nieuwe jeugdwet. Ook is er een nieuwe wet gekomen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt: de participatiewet.

Vanuit de landelijke overheid zijn al deze regelingen in een keer bij de gemeenten neergelegd, met daarbij een forse bezuinigingsopdracht. De gedachte is dat de gemeenten hun inwoners en de lokale situatie beter kennen dan de landelijke overheid. En dat het daarmee goedkoper kan.

Sociale duurzaamheid

Hoe kijkt onze fractie naar al deze veranderingen? En wat vinden wij van de manier waarop de gemeente Haarlemmermeer hiermee omgaat? En wat hebben wij gedaan om onze input te leveren in het sociale domein?

Laat ik voorop stellen dat de keuzes die nu in Den Haag zijn gemaakt niet de keuzes zijn van onze partij. Het gaat te snel, met te weinig geld. En wat vooral steekt is dat veel mensen met de wijzigingen ook rechten verliezen, en er slechts aanspraken voor terug krijgen.

Toch hebben we het er mee te doen, er is geen keuze. En het is aan de gemeente om hier toch zo goed mogelijk mee om te gaan. En wat goed is, dat is aan de gemeentelijke politiek.

Voor GroenLinks geldt dat wij streven naar duurzaamheid, ook in het sociale domein. Wij noemen dat sociale duurzaamheid. Oplossingen moeten passen bij mensen en bij hun unieke situatie. Oplossingen moeten ook passen bij onze lokale situatie, bij de veelkleurigheid van onze kernen en onze inwoners.

Nieuwe kansen, weg met het systeemdenken

GroenLinks ziet veel uitdagingen maar ook veel kansen. Kansen om het beter te doen, om recht te doen aan de unieke vragen van inwoners. Om maatwerk te leveren en het systeemdenken dat in de laatste decennia in onze maatschappij tot veel bureaucratie, tot veel kosten en ook veel ongenoegen heeft geleid een halt toe te roepen. Om mensen weer als een geheel te zien, vanuit een holistische visie te benaderen, en recht te doen aan hun

mogelijkheden en onmogelijkheden. Vanuit de gedachte dat iedereen telt, en ieder mens een relationeel wezen is, dat graag gekend wil worden.

Hoe gaat het in Haarlemmermeer

In de gemeente Haarlemmermeer is men al jarenlang bezig met de voorbereidingen op deze grote veranderingen. Velen van u zullen dit alles gevolgd hebben. Ook ikzelf was hierbij betrokken, met een andere pet, nl als voorzitter van de cliëntenraad sociale zaken en werkgelegenheid, en lange tijd als WMO-raadslid.

Naar mijn inschatting heeft de gemeente zich zo goed mogelijk voorbereid. Het komende jaar is bestempeld tot overgangsjaar, en mensen die nu zorg hebben, houden dat ook. Maar feit is dat er ook onrust is, dat er onduidelijkheden zijn, met name ook over hoe het in 2016 en daarna zal gaan. Het is een feit dat ook onze gemeente het minder geld van de landelijke overheid krijgt dan voorheen voor al deze taken beschikbaar was. Er moet dus hetzelfde gebeuren met veel minder geld.

Om alle veranderingen zo soepel mogelijk te laten verlopen, heeft de gemeente Haarlemmermeer een spaarpot opgebouwd. In die spaarpot, de behoedzaamheidsreserve genaamd, zat begin 2014 9 miljoen euro. GroenLinks heeft dit jaar een motie ingediend om te zorgen dat de 4 miljoen die de gemeente in 2013 overhad, in dat spaarpotje zou komen. Helaas heeft de motie het niet gehaald.

Nu is het 2014, hoe nu verder?

Nu het 1 januari is geweest komt het wat GroenLinks betreft aan op twee zaken, maatwerk en meetwerk.

Maatwerk

Om met dat eerste te beginnen: maatwerk. Of het nu gaat om zorg of over mensen met afstand tot de arbeidsmarkt: alle mensen zijn anders, en hun omstandigheden zijn anders. Dat betekent dat het voor het vinden van een duurzame oplossing noodzakelijk is om echt goed naar mensen te luisteren, en om samen naar goede passende oplossingen te komen. Voor een ouder iemand die lichamelijke problemen krijgt, is iets anders nodig dan wanneer er sprake is van een schoolgaand kind, of wanneer er sprake is van andere bijkomende problematiek.

Dat maatwerk hoeft helemaal niet duurder te zijn, zoals vaak wordt gesteld. Het begint met goed luisteren, met respectvol luisteren. En van belang is dat betrokken ambtenaren of andere uitvoerenden dat ook echt gaan doen. En daar zit de zorg van onze fractie: dat het op de tekentafel allemaal klopt, maar dat het in de praktijk niet werkt. Dat professionals niet voldoende tijd hebben, dat ze niet goed samen werken, of dat ze de mogelijkheden of onmogelijkheden van mensen niet goed kunnen inschatten.

Zo vinden wij dat de toegang tot de gemeente te lastig is. De digitale toegang tot de dienstverlening is een te hoge drempel is voor veel mensen. Wij vinden dat de gemeente hier veel te optimistisch over is. Want wist u bijvoorbeeld dat maar liefst 1 op de 8 mensen in

onze land een lichtverstandelijke beperking heeft? De landelijke ombudsman heeft zich in diverse rapporten kritisch uitgelaten over de digitalisering van de overheid.

Het is de vraag of de overheid, zowel landelijk als hier in de gemeente, voldoende weet wat er echt speelt achter de voordeur, en of daar voldoende rekening mee wordt gehouden.

Meetwerk

En dat brengt ons bij het tweede punt: het belang van meetwerk. Immers: meten is weten! We moeten echt weten wat er speelt. Helemaal als taken van de gemeente worden 'uitbesteed' aan andere organisaties. Want niet zelden duurt het dan geruime tijd voordat duidelijk wordt dat zaken niet gaan zoals afgesproken. Het management schetst een bepaald beeld, maar signalen over klanttevredenheid en klachten zijn minder inzichtelijk. Er is onvoldoende oog voor de kwaliteit van de dienstverlening.

Een voorbeeld daarvan is Welzorg, de organisatie die tot voor kort verantwoordelijk was voor de verstrekking van hulpmiddelen, zoals rolstoelen aan mensen met een handicap. Hierover heeft onze fractie diverse keren vragen gesteld. Kortgeleden nog toen bekend werd dat er een nieuwe aanbieder was gevonden. Mijn vraag was toen of er nu wel een onafhankelijke klachtenregeling zou komen. De wethouder beloofde dat uit te zoeken. Een paar dagen geleden ontving de gemeenteraad een brief met daarin een uitgebreide toelichting op de nieuwe klachtenregeling, die er veel beter uitziet dan wat er tot nu toe was geregeld. Dat is goed nieuws.

Een ander voorbeeld is het onderzoek dat de rekenkamer deed naar welzijnsorganisatie Meerwaarde. In dat onderzoek was alleen gesproken met wethouder, een aantal ambtenaren en een aantal raadsleden, en met het management van Meerwaarde. In het onderzoek was niet gekeken naar de ervaringen van klanten en vrijwilligers van Meerwaarde. In het pittige debat met de raad en met de wethouder heb ik namens GroenLinks betoogd en van de wethouder de verzekering gekregen dat bij de beoordeling van de prestaties van Meerwaarde voortaan de ervaringen van klanten en vrijwilligers meegenomen worden.

Voor het gehele sociale domein wilde onze fractie aansluiten bij het initiatief van een aantal gemeenten hier in de regio, om te komen tot een regionale ombudsman. De motie die we hierover hebben ingediend, kon vooralsnog niet rekenen op voldoende steun, en we hebben hem om die reden aangehouden.

Naar een andere verhouding tussen inwoners en overheid

Voor onze fractie staat het als een paal boven water dat al die grote maatschappelijke veranderingen alleen succesvol kunnen zijn, als de overheid inwoners een gelijkwaardige rol geeft, ook als het gaat om het maken van beleid, of het beoordelen van de dienstverlening. Dat participeren niet alleen 'mee doen, en meepraten' betreft, maar dat het gaat om een fundamentele verandering, om emancipatie van mensen, om een andere verhouding tussen overheid en burgers.

Nog een paar andere dingen die ik met u wil delen.

Vrijwillersacademie

Een motie van GroenLinks met als doel de kennis, het aanbod van de diverse vrijwilligersorganisaties beter met elkaar te verbinden in een Vrijwilligersacademie, kon rekenen op unanieme steun van de gemeenteraad.

Dakloze gezinnen

Ook onze fractie heeft zich bezig gehouden met de gezinnen waarvan afgelopen zomer bleek dat zij dakloos waren geworden: veelal gescheiden vrouwen met schoolgaande kinderen. Om deze problematiek goed in kaart te brengen is op ons voorstel een informatieve sessie gehouden met de raad. Aan de hand daarvan is goed doorgesproken over wat er precies aan de hand is, en welke korte en lange termijnoplossingen er zijn. Dit aangrijpende vraagstuk verdient nog steeds alle aandacht van de raad.

Armoedebestrijding

In het najaar bleek dat er een behoorlijke som geld bestemd voor armoedebestrijding niet was uitgegeven. Dat heeft onze fractie zeer verbaasd, en dit probleem komt binnenkort aan de orde in een informatieve sessie die wij hebben aangevraagd.

Mantelzorgers

Heel graag wil GroenLinks dat de belangen van mantelzorgers op een goede manier worden geborgd in het gemeentelijk beleid. Zo hebben we met het CDA een motie ingediend, om de mantelzorger beter in beeld te krijgen. Ook deze motie is aangehouden, de coalitie blijkt tot nu toe weinig toegeeflijk.

AM-groep en participatiewet

Actueel is het eventueel ontbinden van de AM-groep, het WSW-bedrijf van onze gemeente samen met 4 andere gemeenten. Dat alles heeft te maken met geld, met de manier waarop de begeleiding van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt wordt gefinancierd. Het voert in dit verhaal wat te ver om hier helemaal op in te gaan. Voor onze fractie geldt dat we tot het uiterste zullen gaan, om te zorgen dat ook mensen die minder makkelijk mee kunnen komen, niet achtergesteld worden op mensen die wat gemakkelijker aan de slag kunnen gaan.

Samenkracht

We leven in een spannende tijd, spannend voor onze inwoners, en ook spannend voor politici. GroenLinks is een partij met vertrouwen in mensen en in de samenleving. Wij zien en ervaren dagelijks dat er mensen, organisaties en bedrijven zijn die mee willen helpen onze maatschappij op een duurzame, toekomstbestendige, manier vorm te geven. Door die krachten te bundelen, ontstaat positieve samenkracht. En alleen met die samenkracht kunnen wij op een duurzame wijze de uitdagingen van deze tijd het hoofd bieden.